

Številka stane 2 kron.

Posredna lista: Celo leto 33 din., pol leta 16 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se plačunajo po dogovoru; pri večkratnem tiskanju primeren popust. Upravišтво prejema naročila, inserate in reklamacije. Telefon interurban štev. 113

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Politična plačana v gotovini.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta štev. 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštne prosta. Telefon interurban štev. 113.

74. številka.

Maribor, dne 30. junija 1922.

Letnik XIV.

Kakoršna vlada, takšen proračun.

Finančni minister je predložil parlamentu proračun za leto 1922. Doslej je delovala vlada s samimi dvajsetimi milijardi brez rednega proračuna. Iz proračunov odse vajo tudi načela, po katerih vladajo oni, ki predlagajo proračune. Ekspoze finančnega ministra je torej v toliko zanimiv, v kolikor nam izdaja načela današnje vlade.

Najprej se da ugotoviti, da so izdatki zelo neredni. En mesec se izda 5 milijard dinarjev, drugi mesec skoro 7 milijard. Iz tega se dobro vidi, kako se pri nas vlada in kako se razmetava denar brez smotra in sistema. Pri finančnem ministru in njegovih tovariših mora vlada strahovit nered. Ministri so si plače in doklade hitro povišali, drugače pa niti približno ne vedo, koliko prav za prav znašajo draginjske doklade državnih nameščencev. Za draginjske doklade se je sicer izdalo — 2.400.000.000 din., toda od tega je šlo tudi nekaj za redne plače, koliko in kako, pa bogznaj. Izdatke za draginjske doklade in plače se je skušalo seveda tudi znižati in tako pove minister, da je bilo odpuščeno 9996 uradnikov.

Nato je minister prešel na dohodke. Povedal je, da se je na direktnih davkih od septembra leta 1921 do 30. aprila 1922 mesto predvidenih 140 milijonov plačalo le 116 milijonov dinarjev. Pri tem je pristavil, da mu „manjkajo podatki iz Hrvatske“. Če se je poprej kedaj zahtevalo to ali ono pojasnilo od njega, je vedno dejal, da v Srbiji ni knjig, spiskov, pravilno, oziroma končno urejenih oblasti, da je vse propadlo med vojno in da tako ni mogoče dati pojasnil, sedaj pa kar na enkrat manjkajo podatki iz Hrvatske, kjer so uradniki pismeni in kjer je tudi knjig in spiskov v izobilju. Kako pride minister od tega, da sestavlja proračune in vnaša tako približne številke, predno dobi podatke, to je seveda drugo vprašanje.

Ministrove nevednosti ni konca ne kraja. Tudi to ne ve, koliko znaša deficit. On pravi, da bi se dal deficit ugotoviti samo na podlagi podatkov, ki jih zamore dati le „Narodna banka“. Finančno ministrstvo torej ne vodi računa osvojenih dolgovih ter prepušča upnikom, da sami vpisujejo številke. Gre za dolg, ki ga je država napravila pri Narodni banki. Po teh podatkih se je država od dne 1. junija 1921 do dne 1. oktobra 1922 zadolžila za 417 milijonov. K tej svoti pride še 80 milijonov dinarjev, za katere se je država zadolžila v mesecu maju, ki pa so se porabili po 1. juniju. Tako znaša ves dolg naše države pri Narodni banki 497 milijonov din. K tej svoti je treba pripisati prejšnje kredite, ki se niso mogli popolnoma poravnati in ki znašajo približno 100 milijonov. Odprti so še računi vojnega ministra s približno 500 milijonov dinarjev. Ako se sešteje sedanjí dolg s prejšnjimi, najdemo, da znaša primanjkljaj 3350 milijonov dinarjev. Za ta deficit nimamo za enkrat še sklepnih računov. Primanjkljaj kaže natančno stanje naših financ, ker se popolnoma strinja s količino bankovcev, ki so v prometu. Prištetí moramo še znesek, ki ga je Narodna banka porabila za izmenjavo avstro-ogrskih bankovcev. Tako dobimo, da je vsega skupaj 4600 milijonov dinarjev v prometu.

Dr. Kumanudi je nato branil monopolsko upravo, ki kaže baje v dohodkih napredek. Dokazoval je, da nimamo v državi dovolj soli in tobaka in tudi če bi imeli, bi nam vendar za to manjkalo potrebnih prometnih sredstev, da spravimo sol in tobak v promet. Govoril je o monopolu na vžgalice, ki se natančno izvaja le v Srbiji, dočim se drugod pobira le monopolska taksa. Del vžgalic se mora uvažati, ker se proizvaja v naši državi na leto 160 milijonov, porabi pa 250 milijonov škatlic. Monopolska uprava stoji na stališču, da prodaja v lastni režiji ni ugodna in tako fungira pri nekaterih tvornicah vžgalic le kot delničarka, kakor n. pr. pri tvrdki „Drava“ v Osijeku, v kateri ima 5000 delnic in ne pobira le takse. Tudi monopol na cigaretni papir se ne izvaja popolnoma.

Pri vseh aferah, ki se sučejo okrog monopolov, je zelo značilna ta ministrova izjava in pa cikanje na — prometnega ministra. Monopolska uprava je dobra, kakoršna je, ker če bi se spopolnila, če bi si nabavila soli itd., bi itak prometni minister ne bil kos svoji nalogi. Finančni minister je demokrat, prometni pa radikalec in če bi bilo narobe, bi izgovori seveda ostali.

Iz celega ekspozija, iz cele vrste dokazov nezmožnosti, nereda in partizanstva je treba ugotoviti to-le: Ves finančni sistem sloni pri nas na indirektnih davkih, ki so socialno najbolj krivični. Letos bodo takse in trošarina vrgle nad eno milijardo. V letu 1921 je carina vrgla tudi nad eno milijardo, letos gotovo še več. Če primerjamo te indirektné davke z 116 milijoni direktnih davkov, vidimo, da sloni ves davek v tej državi na nesocialnih indirektnih davkih, pri katerih je revež enako obremenjen kot bogataš. To je sistem našega režima, zmedenost, nered in socialne krivice so pa tudi njegov princip.

Policajdemokratski polom.

V Mariboru je v ponedeljek zborovala policajdemokracija. Na tem sestanku so se sprejele nekatere resolucije, ki so zelo značilne za razmere, v katerih plavajo mladoliberalci. Udarci za udarci je sledil njihovi koruptni in petolizni politiki. Naštevati vse njihove grehe bi bilo preobsežno, dočim so z druge strani pozitivni rezultati že vsled teh grehov ostali popolnoma jalovi. Razkritja g. ravnatelja Kamenaroviča in temu sledeče nezaupnice v lastnem parlamentarnem klubu so izbi- la dno in napovedala konec policajdemokratskega slo-pomišljenja. Po vsem tem pač ni čudno, če za polomom svoje breznačelne politike izvajajo posledice. Te posledice je bilo pričakovati tudi z ozirom na sprejetje vladnega načrta volilnega zakona, ki je policajdemokra-tom v Sloveniji nastavljal vrv okrog vratu. Če sedaj pok. dr. Žerjav in od njega odvisni dr. Kukovec odklanjata odgovornost za vladno politiko, je to ne samo naj-strožja obsodba lastnega breznačelnega in interesom Slovenije in države brezkoristnega, da, celo škodljivega delovanja, temveč tudi znak bližajočih se volitev in ž njimi konec gnjilega, abotnega in jalovega libera-lizma v Sloveniji.

Vmešavati v to osebo pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja, je za lase privlečen disakord, ki bistveno ni vplival na disharmonijo v policajdemokraciji. Glede Ivana Hribarja, ki je slej ko prej naš izrazit nasprotnik, moramo odkrito poudariti, da nam njegova privatna oseba in njegovo burno življenje ni in ne more biti simpatično. Reči pa moramo, da je Ivan Hribar kot pokrajinski namestnik pod sedanjim re-žimom, kljub vsem osebnim nerodnostim in službenim sovražnostim napram nam, človek, ki stoji politično mnogo višje kot vsi sumljivi elementi krog dr. Žerjava in dr. Kukovca skupaj.

Za oceno metod in morale Žerjav-Kukovečeve poli-tike sta še posebno važni zadnji dve resoluciji. Vkljub vsem tipljivim in jasnim dokazom javne korupcije, si drznoje policajdemokrati izražati naročene zaupnice svojim šefom, katere je lastni klub v Beogradu soglas-no obsodil z sprejetjem Žerjavove demisijske in z od-pustom načelnika Druško za iz ministrstva socialne politike.

Glede nastopa policajdemokratov proti zatvoritvi bolnišnic v Sloveniji moramo izjaviti, da v tej smeri pozdravljamo vsako iskreno inicijativno akcijo bodisi kogarkoli, torej tudi dr. Kukovečvo. Žal, moramo ob- eno povdariti neoporečno dejstvo, da je ravno poli-tika teh gospodov sodelovala v delu proti našim hu-manitarnim ustanovam. Zato smatramo, da je vsak korak dr. Kukovca v tem oziru neiskren in cinično-demagoški. Sicer pa, kaj nam pomaga, če dr. Kukovec pri svojem političnem prijatelju Kumanudiju izposlu- je par tisočakov, ki zaležejo, kot kaplja vode na razbel-jeno železo. Dr. Kukovec, kot član najmočnejšega vlad-nega kluba bi moral, dokler je bil čas, paziti na to, da ne pridejo v Sloveniji bolnišnice v sedanjí skrajno ne-ugodni položaj.

Z ozirom na vse to, pač ne polagamo nikake važ-nosti na resolucije umirajoče slovenske policajdemo-kracije. Obsodbo so si sami izrekli, izvršili jo bodo pa volilci.

Boj za — bolnišnice.

Doživeli smo v kratkem času dveh let, posebno pa po sprejetju in ob obletnici vsiljene nam centralistične ustave, celo vrsto najsrmatnejših kulturnih škandalov. Predaleč bi nas zavelo, da vsaj sumarično naštejemo vse gorostaste krivice, ki jih s predznim cinizmom pravcate balkanščine dan za dnevom širi v najnižkot-njih sredstvih neizbirčna beograjska cincarsko-ci-ganska porodica. Njej ob strani, kakor zli duhovi in rabljí našega na križ razpetega ljudstva, pa stoje ko-ruptni liberalni žerjavovci in izdajalska mesarsko-birtovska Puceljova družba samostojnežev. Na šolskem polju se brezobzirno uvaža med mladino protiversko sokolstvo, v jezikovnem oziru smo potisnjeni v pravo babilonsko zmešnjavo tujk tako, da se naš čisti književ ni jezik stalno pociganjuje z različnimi komandami, di-rekcijami, kasarnami, sekretarji, klasami itd., našemu kulturnemu ognjišču, slovenskemu vseučilišču v Ljub-ljani, se odrekajo potrebna sredstva za obstoj in ubija dobro voljo našim najboljšim kulturnim delavcem. — V verskem oziru se namenoma podžiga besen kulturni boj; katoliška duhovščina, kot najbolj izobražena in narodna napram drugovernim svečnikom, se potiskuje glede plače v hlapčevsko razmerje z drugoverniki. Ve-rouk in križ se meče iz šol, zasebne verske šole se za-pirajo in šolske sestre (v Vojvodini) se z izgonom po-šiljajo v domače občine. Časopisje in časnikarji, ki ne trobijo v rog sedanjega neznošnega režima in se ne da-jo podkupiti, se izključujejo od ugodnosti, ki so v na-vadi v vseh kulturnih državah. Na gospodarskem polju preživljujemo najstrahovitejšo krizo; vrednost denarja pada, draginja narašča v vrtoглаve višine, davki se pobirajo z nepravilno in neenako mero, železniški pro-

met brodi v vedno večjo zmešnjavo, dočim se z neko brezprimerno marljivostjo pleskajo železniški vozovi s protipostavnimi napisi: «srbske državne železnice» in CES (chemin de fer d' état serbe), dasi srbska država sploh več ne obstoja. V socialnem oziru pa so krivice tako mnogoštevilne, da jih niti v velikih obrisih ne moremo zajeti v nekoliko stavkih.

Kot krona vsem tem brezštevilnim krivicam in najsrmatnejšim kulturnim pojavom pa je najžalost-nejše dejstvo, da se moramo v prosvetljenem XX. stolet-ju boriti za obstoj naših najčlovekoljubnejših in naj-socialnejših ustanov — za naše bolnice. To je tako go-rostasna in nezasišana sramotna činjenica, da mora vsakega poštenega Slovenca obiliti rdečica sramu celo pred nekulturnimi Culukafri. Kralj sam, v čegar dvor-sko opremo so framaz. Danajci vtaknili milijone de-narja davkoplačevalcev, se je čutil moralno dolžnega, da podeli milijon dinarjev naenkrat in letno 300.000 dinarjev za uporabo v socialno-kulturne svrhe. Isto-časno pa Pašić—Pribičevićeva vlada, v kateri zastopa Slovence — tužna nam majka! — Pucelj z «mesarico», pa odreka vzdrževalnino bolnišnicam! Vse bolnišnice v Sloveniji, ker stoje pred žalostnim dejstvom, da se jih sploh zapre, so prisiljene omejiti sprejem bolnikov na najnujnejše slučaje. In koliko je bolnikov, zlasti med uradništvom, in delovnim ljudstvom sploh, ki so v slučaju kakršnekoli težje bolezni navezani edino-le na bolnišnico.

In sedaj si srbski blok radikalcev in policajde-mokratov s priveskom samostojnežev, izmišljuje v vo-lilnem zakonu nepoštene zanjke, da ž njimi za vedno zavaruje sebi vlado v Beogradu, prepreči avtonomi-stično ureditev države in da gospodarsko izmozga in fizično ubije Slovence, Hrvate in muslimane. Dočim se grade z milijardami našega denarja razkošne palače v Beogradu v času, ko je pri nas stanovanjska beda razširjena v brezmejnost, dotlej ni denarja za potrebe bolnišnic.

Trpke besede se kopičijo na peresu, vendar — počakajmo volitev, ki morajo prej ali slej priti. — Kdorkoli bo takrat volil katerokoli srbijansko stranko ali podrepišтво SKS, ta je izdajalec svojega naroda in ž njim bo treba obračunati kot s takim, po potrebi tudi na balkanski način!

Vere, šol, rodne grude in bolnišnice ne damo vzeti. La Nuit qui passe! La Nuit derriere laquelle il y a le Jour. (Prehodna noč! Noč, izza katere je dan.) Te besede Victor Hugo-ja veljajo tudi za nas.

Prišel bo — dan!

Politični položaj.

Delo narodne skupščine. Skupščina se je lotila de-bate o državnem proračunu. Na parlamentarni seji dne 27. t. m. so kritizirali proračun govorniki iz opozicije. V imenu Jugoslovanskega kluba je podal poslanec Pu-šenjak izjavo, da bo glasoval naš klub proti proračunu. Debat o proračunu se nadaljuje danes.

Plenum finančnega odbora in dvanaajstine za julij. Državne zahteve za julij znašajo 371.487.451 dinarjev. Pri razpravi o julijski dvanaajstini je naš poslanec Škulj predlagal, naj se dovoli 1 milijon dinarjev za kritje najnujnejših izdatkov za bolnice v Sloveniji. Finančni minister je bil za Škuljev predlog pod pogojem, da do-voli odbor tudi za bolnice izven Srbije in Črne gore 1 milijon dinarjev kredita. Poslanec Škulj je nadalje iz-posloval v odboru, da bodo smeli z eventuelnim do-voljenjem trgovskega ministra izvažati posestniki, ki imajo posest v naši državi in Avstriji, pridelke iz svo-jih zemljišč v našo državo brez uvozne carine. Nadalje je sklenil odbor s 1. julijem uveljavljenje že sklenjene-ga 50 odstot. povišanja železniških tarifov, povišanje trošarine in 100- v nekaterih slučajih celo 200 odstotno povišanje pristojbin. Dvanaajstina za julij v zgoraj na-vedenem iznosu je bila sprejeta.

Novi volilni zakon je polnomočen, ker ga je kralj podpisal na Bledu, 27. t. m.

Z ameriškanskim posojilom Blerove skupine ne bo nič, ker je znaten del radikalov proti posojilu, ki nam nalaga pretežke pogoje. Treznejši del radikalov je mnen-ja, da je mogoče rešiti državno upravo brez posojila, ker se bo tuji kapital itak rad soudeleževal pri zgrad-bi naših novih železnic ter pristanišč.

Radikalci so navallili na muslimane, ko je v skup-ščini poslanec dr. Hadžikadič izjavil, da bo musliman-ska. dr. Spahova skupina glasovala proti budžetu, ker nima zaupanja v to vlado. Med vladnimi poslanci je nastal hrup in vpitje: «Zakaj pa Hrasnica ne odloži podpredsedniškega mesta?» — Muslimani odgovarja-jo, da je Hrasnica član parlamenta in kot tak tudi za podpredsednika izvoljen, radikalci pa vpijejo: «Saj smo ga mi, vladna večina — izvolili!» — Radikalci so hoteli že staviti predlog, da se podpredsednika Hrasnico krat-komalo vrže, to pa ne gre po pravilniku. Moralo bi celo predsedništvo odstopiti ter se voliti novo, ali pa če bi se hotel dr. Hrasnica sam umakniti. On tega nalašč ne misli storiti.

Po svetu.

Monarhistična zarota v Nemčiji. Povodom umora državnega zunanjega ministra dr. Rathenaua so oblasti odkrile obsežno reakcionarno zaroto, ki je imela namen, 28. t. m. izvesti državni udar. Že nekaj časa je soc. demokratično časopisje opozarjalo na nevarne priprave, ki se kujejo v laboru reakcionarstva. «Freiheit» in drugi listi so odkrito pisali, da se pripravlja šentjernejska noč za vse odlične pristaše sedanjega državnega režima in pozivljali delavstvo, naj bo za vse slučaje pripravljeno. Dne 25. t. m. je padel kot žrtev reakcije glavni mož nove Nemčije Rathenau. Vlada je odredila takoj najobsežnejše ukrepe in oblasti so kmalu dognale, da odkritja v socialističnih listih niso bila prazne izmišljotine. Državni zbor je bil skupaj vso noč in v seji 26. t. m. je kancler dr. Wirth prečital proklamacijo vlade, ki ugotavlja, da je obstoj republike po zločinu organizacijah v resni nevarnosti. Kancler je pozval celokupni narod na obrambo proti sovražnikom države in naznanil, da je vlada v smislu zakona na vso državo proglasila izjemno stanje. Zarota se je spletla v nacionalističnih krogih, ki imajo svoje somišljenike po ministrstvih in vseh drugih uradih. Voditelji so bivši Viljemovi generali in častniki. Zarotniki razpolagajo menda s 300.000 izvežanimi in oboroženimi vojaki. Del državne vojske menda tudi nagiba na zarotniško plat. Najzanesljivejšo obrambo republike tvori nedvomno delavstvo, ki je že vse potrebno ukrenilo, da z generalnim štrajkom parira vsak monarhistični poizkus. Delavske organizacije neprestano zborujejo.

Končni izid volitev na Irskem. Po zadnjih, končno veljavnih vesteh je bilo na Irskem izvoljenih 58 kandidatov koalicije, ki so prijazni angleški pogodbi, 36 republikancev (nasprotnikov angleško-irske pogodbe), 17 pristašev delavske stranke in 17 neodvisnih agrarcev, ki se po večini strinjajo s to pogodbo.

Beleške.

Centralizem v sodstvu. Dr. Lazica Marković, kot pravosodni minister, je začel centralizirati sodstvo najprej v Bosni. Odločen nastop muslimanov za avtonomijo v Bosni je radikalcem zmešal glavo. V Bosni se torej najprej odpravi pravosodni oddelek pokrajinske uprave in bodo vsa sodišča in njih osebje neposredno podvržena ministrstvu v Beogradu. Poleg tega se dela tudi na tem, da se razdele sodniki na dve kategorije: v stalne in nestalne. Privilegij stalnosti in neodvisnosti bodo seveda uživali samo sodniki, ki prisegajo brez-pogojno na centralizem, vsi drugi sodniki pa bodo smatrani kot nestalni, da se jih lažje potisne v makedonsko pozabljenost. Na ta način bomo dobili pri nas srbijanske stalne sodnike, katere ne bo mogla premestiti nobena sprememba režima. — Tako se torej centralizira tudi ta važen in doslej neodvisen del državne uprave ter se ubija ugled in zaupanje v neodvisno sodstvo. Kdaj bo konec teh strašnih balkanskih razmer in centralističnega suženjstva?

Ko je minister pravde dr. Lazar Marković obiskal zagrebski zbor, se je s posebnim zanimanjem mudil v šotoru in okrog buffeta, ki so ga postavile in vodile članice razpuščenega društva hrvatskih žen. Ljubeznive gospe so sprejele dr. Lazarja v prvi vrsti kot človeka in gosta in ko se je mož zapletel v ljubeznjiv razgovor, so mu tudi povedale, da so še vedno to, kar so bile, če tudi jim je policija društvo razpustila. Minister je dejal: razumem, naravno in obljubil je še, da bo v Beogradu, kakor hitro se vrne, merodajne kroge poučil, kako naj se postopa. Minister se je lepo poslovil, lepo odšel, njegova «pravda» in njegove obljube so se pa kmalu na to skazali s tem, da je policija hrvatskim ženam še šotor zaprla, ker smatra, da vsled razpusta tega društva tudi ne gre, da bi člani še nadalje izvrševali bilo kakršnokoli javno delovanje in najsibo to tudi šotor na razstavi in prijaznim ministrom uslužni in gostoljubni buffet. Ta korak policije, ki je prav gotovo sledil na ukaz iz Beograda, je v vseh zagrebskih krogih vzbudil razumljivo ogorčenje.

Na kraljev račun. Pod tem naslovom opisuje beograjska «Tribuna» delavnost in vnebo policije na Bledu: «Policija, kakor se vidi, se je zavzela, da zmanjša veličastni utis, ki sta ga napravila na narod kralj in kraljica s svojo skromnostjo. Po iskrenem in oduševljenem sprejemu je nastopilo ogorčenje proti policiji, ki se dela pretirano važna ter hoče z nepotrebnimi šikanami pokazati, kako neumorno pazi na varnost vladarja. da bi pokazala, kako je res potrebna in kako je v resnici aktivna, je koncentrirala na Bledu cele čete detektivov in žandarjev. Preiskovanje spada seveda med priljubljena sredstva pretirano vnete policije. Ne preiskuje se pa samo one, ki so prišli na Bled, da se odpočijejo, temveč preiskave se vršijo tudi po okolici, na več ur od Bleda oddaljenih mestih. Na Bledu se preiskava ne vrši vedno v prisotnosti osumničenih ljudi, temveč često tudi tedaj, ko teh ni v hotelu. Ker redko kdo prenaša take šikane tedaj, ko bi hotel se odpočiti, zato mnogi zapuščajó blejsko letovišče. Vse to gre seveda na kraljev račun. Policija misli, da se s šikanami in nasiljem najboljše učvrsti monarhistična ideja in monarhija. In če je to res, bi bilo to prvič v zgodovini, da je nasilje boljše od nesumljive popularnosti ustavnega vladarja.

Dnevne novice.

Romarski vlak k Mariji Pomagaj na Brezje gre iz Maribora dne 10. julija t. l. in pobira romarje na vseh štajerskih postajah do Trbovelj. Vlak odhaja jutraj iz postaje: Maribor ob 6; Hoče 6.10; Orehovavas 6.16; Rače 6.21; Pragersko 6.31; Slov. Bistrica 6.45; Poljčane 6.57; Ponikva 7.23; Grobelno 7.30; St. Jurij 7.36; Štore 7.42; Celje 8; Laško 8.10; Rimske Toplice 8.16; Zidanmost 8.22; Hrastrnik 8.30; Trbovlje 8.38. V Ljubljano pride vlak okoli 11. ure. Ta vlak ima zvezo povsod z vlaki stranskih prog. Vlak se vrne dne 11. julija okoli poldneva iz Otoč, tako, da bodo imeli ro-

marji zvezo s stranskimi progami razven Poljčan. Posebne vlake iz Celja in Brežic ne bo. Stiske ne bo na vlaku, tako kakor lani. Romarji imajo na južni železnici od postaje vstopa do Ljubljane in nazaj polovično vožnjo. Pri vstopu si kupijo celo karto, katere velja potem tudi za nazaj. Od ministrstva za železnice imamo obljubo, da bomo dobili polovično vožnjo tudi na drž. železnici od Ljubljane do Otoč, pa odloka za to še nimamo v rokah. Vsak romar mora poslati naprej na Romarski odbor v Mariboru v Cirilovi tiskarni za legitimacijo 5 dinarjev in za karto od Ljubljane do Otoč 18 din., torej skupno 23 dinarjev. Legitimacija in karta za državno železnico se potem vsakemu pošlje na dom. Ako b ovožnja na državni železnici res znižana za polovico, bodo romarji dobili denar na Brezjah nazaj. Kdor bo hotel, si bo lahko ogledal tudi Bled. Prosimo p. n. gg. dušne pastirje oziroma tudi druge, ki so zbirali priglasbe romarjev, da nam nemudoma pošljejo denar, da potem lahko pravočasno dopošljemo izkaznice in karte. — Poštne se naj odračunajo. Pri Mariji Pomagaj bodo tri pridige. Vsak bo lahko opravil sv. spoved in sprejel sv. obhajilo. Treba pa je da romarji prinesejo na božjo pot seboj duha potrpežljivosti in prave požrtvovalnosti. — Romarski odbor.

Proti privatnemu mišljenju se menda tudi pripravljajo izjemne uredbe in naredbe. Proti pristašem nekdanje javne in obl. dovoljene komunistične stranke ne zadostuje več ogromni policijski aparat z nadzorovanjem in z drugimi ukrepi po rednih in izrednih pragrafi, nastopiti morajo še špijoni in provokaterji, da iz teh ljudi, ki nočejo dementirati svojega mišljenja z vstopom v kako vladno stranko, izvelejo še misli in osebna naziranja, ki naj bi bila po posebnih naredbah tudi kaznjiva. Tako so pretečeni teden v Guštanju napravili temeljito hišno preiskavo pri privatnem uradniku in literatu L. K., ki je oblasti vedno in za vsak korak pred nosom. Za povod te preiskave se je vzelo potovanje nekega mladoletnega dekleta, ki je imelo od nekdaj naslove nekdanjih znanih komunistov, da se pri njih zgleda, in ki je baje na Koroškem neke šlo čez mejo, da potem policiji opiše svojo pot ter pripravi še druga «razkritja». Dekle je torej dobro poznalo svojo pot in če ji je ta ali oni vlak in čisto še natančneje določil, je storil samo običajno uslugo, ki jo lahko vsak tujec dobi in zahteva ne glede na pripadnost k somišljenikom ali pa k policiji. Izigravanje in uporabjanje provokaterjev povzoru nekdanje carske Rusije meče slabo luč na delavnost in sposobnost policijskega aparata.

Brez ovinkov! «Jutro» naševa na moj poziv, da sem bil član «Slovenije» in do svojega 25. leta liberalen, da sem kot urednik «Sloge» bil glavni steber boja proti «klerikalizmu» v ptujskem okraju in da sem se udeleževal zaupnih shodov liberalne stranke. Moje pojasnilo ni težko: kot nižji gimnazijec sem pomagal rajnemu g. župniku Trstenjaku pri volitvah med Žičkarjem in Hribarjem Dragotinom, da je Žičkar res v ptujskem okraju in posebej pri nas dobil večino. Kot abiturient sem delal skupaj z župnikom p. Zadravcem in Šuto ter drugimi, da je Ploj zmagal nad nemškutarjem Vračkom. Kot visokošolec in žurnalst sem vse svoje fizične in duševne zmožnosti uporabil, da je Kmetska zveza zmagała nad Spindler-Kukovčevimi ovinkarsko — Narodno stranko. «Slogi» in slogešem sem sestavil jaz program in tega prvi odstavek se glasi: Združeni štajerski Slovenci izven obstoječih strank stojimo na kršč. slovensko-agrarnem stališču. Drugi odstavek: «Odločno odbijamo vsak poskus, s katerim bi se hotelo izpodkopati ali žaliti verski čut našega naroda». Sedaj vam bo menda jasno, zakaj sem odklonil vse vaše ponudbe. Na shode in sestanke ste me vabili in na javnih shodih sem bil, saj sem bil v Gradcu in na Dunaju na vseh glavnih shodih soc. dem., kršč. soc. in groza: nacionalcev in vsenemcev. Na zaupnem sestanku sem bil pri vas na enem in sicer v magistratni dvorani, ko sem odklonil smer nameravanega tednika, ki ste ga namenili meni. V «Sloveniji» in v «Taboru» sem bil res in obhajujem le, da nisem prej spoznal vaših pravih namenov. Sicer pa ste me sodili in pozneje zopet vprašali, če bi ne hotel pristopiti k starešinstvu. Moj jaseen in principijelen odgovor je dobil v Gradcu g. dr. Pučnik, tedaj še visokošolec. Zakaj pojasnujem vse to? Imam sicer v iskanju pravico in dolžnost iz «Savla» postati «Pavel» ali tega meni ni bilo treba. Povdariti moram le, da je naš Krek s svojimi spisi in v osebnem občevarju moje narodno mišljenje dopolnil in prepojil s socijalno mislijo. Zafkrkovati me hočete z «voditeljem». Vi se smatrate kot paktirani voditelji, zato ste že brez «armade», jaz sem in bom zaveden «prostovoljec» v naših vrstah in kot facega me boste še velikokrat srečali na «bojnem polju», ako Bog da zdravje. — Prof. J. Vesenjaki.

Za smrtno bolanega slovenskega fanta-vojaka. — «Slovenec» je prinesel v svoji številki z dne 2. junija notico, v kateri poroča g. dr. Karl Pečnik, zdravnik, specialist za jetiko, kako so vojaka Koželja iz Teharij, ki je bolan za jetiko na smrt še silili in uevali na konja da je moral jezdit v Subotici, kjer je služil pri konjeniškem polku. Vojaski zdravnik bolniku ni verjel boleznin ga je imel za «švindlerja». Vojak Koželj je prišel domov in doma obležal smrtno bolan. Pa še sedaj ga ne puste pri miru in pošiljajo orožnike po njega. Poslanec Krajnc je vložil interpelacijo na vojnega ministra in opisal ta slučaj ter še par drugih in odločno zahteval, da se ta zadeva natančno preišče, se krivce kaznuje ter se v bodoče nastavlja v armadi večje zdravnike, katerim bo zdravje vojakov nad vse in naj se postopa z vojniki po človeško.

Proti neredu v vojni upravi. Interpelacija gospoda poslanca Žebota na predsedstvo skupščine: V Mariboru je sistemizirano mesto vojaškega zdravnika. V letu 1920 je vojna uprava civilnega zdravnika dr. Kumba-toviča prisilila, da je moral vršiti zdravniško službo v

mariborski garniziji. Imenovanega zdravnika so tako-rekoč rekverirali in prisilili, da je moral ustanoviti takozvani oddelek za venerične bolezni. On je to storil, nakupil iz lastnih sredstev aparate itd. Toda vojna uprava mu sedaj noče izplačati, kar mu gre, dasiravno je po zakonu o dvanajstinah dobila nakazan znesek, ki ga vojaški zdravnik zahteva in ki mu ga je tudi sodišče v treh inštancah prisodilo. Te zneske porablja vojna uprava za druge nepotrebne reči. Imamo vse polno slučajev, zlasti v Mariboru in drugih krajih, da komandanti posameznih garnizij, ki imajo vojno upravo v rokah, porabljaó sredstva, ki so jim dovoljena po dvanajstinah, za nepotrebne stvari, obrtnikom pa nočejo plačati trdo prisluženih kron. Obrnil sem se s to-zadevnim vprašanjem na gospoda vojnega ministra, da bi že enkrat napravil red v vojni upravi. Gospod minister mi na to vprašanje noče odgovoriti. Vojni minister trpi, da vlada v vojaški upravi tak nered. Pri nas je že prišlo v navado, da noče nikdo več kreditirati vojaški upravi niti vinarja, ker vojaška uprava noče plačati kmetu, obrtniku in uradniku tega, kar mu gre. Denar se porablja za druge reči. Če pa urgiramo izplačilo obrtnikom in drugim, pa vojni minister noče odgovoriti.

Izid mature v Celju od 16. do 19. junija. Te dni se je vršila v Celju na drž. realni gimnaziji matura pod predsedstvom dr. Jos. Tomišeka. Maturiralo je 22 kandidatov in maturo so napravili vsi.

Toča v Zavodnjah. V petek, dne 23. junija, je bila tukaj strahovita nevihta s točo in nalivom. Padlo je toliko toče, da je bila vsa okolica bela kakor v snegu. Naliv je odnesel gornjo plast zemlje in poplavlil njive in travnike. Vsak jarek je postal deroča reka, valeč s seboj kamenje in drevesna debla. Poljski pridelki so stolčeni in v zemljo vtepeni, seno poplavljen, sadno drevje okleščeno, ceste na mnogih mestih razdrte. Že vsled suše smo stanje živine omejili na najnujnejše; sedaj pa se te ne bo mogoče prerediti. Z veliko skrbjo in strahom gledamo v bodočnost. Ta nevihta si je izbrala še več žrtv, ker pobeljen smo videli tudi Plešivec in Pusto goro.

Toča. Iz Vurberga nam poročajo, da se je 26. t. m. med 4. in 5. uro pop. v splošnem neurju vsula tako strašna toča, kakršne ljudje že dolgo ne pomnijo. Najhujše je prizadela občina Grajsak, v kateri je leta 1920 ravno na isti dan uničila toča vse pridelke. Suha toča je padala 15 minut. V hribovitih legah je voda odnesla mnogo zemlje. Ljudje so obupani, odpomoč je nujna. Poljski pridelki so malodane uničeni.

Ruski dekliški inštitut v Vurbergu. Na našem hribočku je spet vse živo. Mesca maja so nas obiskovali šolarji iz raznih krajev, dne 24. junija t. l. pa se je naselil v vurberskem gradu dekliški inštitut iz Novo-Cerkaska v južni Rusiji. Inštitut je sicer nastanjen v Beli Cerkvi v Banatu, a je prišel za nekaj mesecev na Vurberg, da si deklice utrdijo zdravje. Inštitut vodi kneginja Uvarova. Je tukaj že nad 70 dijakinj, a nekaj jih še pripelja gospa Natalija Duhonin, soproga bivšega generalisima, ruske armade. Koncem avgusta ali začetkom septembra odidejo zopet na svoje mesto v Belo Cerkev.

Ustanovitev Strokovne zveze pri Sv. Trojici nad Jurkloštom. Tajnik Strokovne zveze Gajšek je ustanovil pri Sv. Trojici nad Jurkloštom Strokovno zvezo, ki kateri je pristopilo lepo število članov. Izvolil se je tudi odbor.

Caristični oficirji imajo pri nas prednost pred našimi vseučilišči in bolnicami. V Sarajevu je oddelek ruskih kadetov ter 15 častnikov. Vzdrževanje in šolanje ravnokar omenjenih plačuje naša država. Po izpovedih Pašića, Ninčiča ter Vašića so ti Rusi naši gostje, ki pa dobivajo na SHS račun nove čine, povišanje plače itd. in vse to na ukaz generala Wrangela. Ti ruski kadeti se šolajo, da postanejo enkrat carski oficirji. Sicer je po zatrdilu našega Pašića in zunanjega ministra beograjska vlada napram sovjetski Rusiji povsem nevtralna — samo, da vzgaja bodoče caristične častnike. Ob priliki proračunske razprave v narodni skupščini bi bilo potrebno, da se črta postavka o izdatkih za vzgojo ruskih carističnih oficirjev. Pri nas se štedi pri bolnicah, pri fakultetah, a se izmetavajo milijoni za ruske oficirje. Res, neka posebnost za naše vladinovce so ruski caristični oficirji, katerih vzdrževanje in protisovjetska vzgoja prednjačita pred izdatki za slovenske bolnice in ljubljansko univerzo.

Novinarske železniške karte. Sarajevska «Naša Pravda» protestira, ker se je dala brezplačna železniška karta Nikoli Kašikovu in njegovi ženi, ki sta nekoč pred vojno izdajala beletristični list «Bosanska vila», danes pa dobivata to novinarsko ugodnost, če tudi že davno ne pišeta in ne urejajeta listov. Enako karto je dobil tudi Čemalović, nekdanji predvojni novinar, da res pa veleposestnik in član upravnega odbora neke sladkorne fabrike. Ker daje minister prometa brezplačne karte samo «državotvornim» novinarjem, je naravno, da v pomanjkanju teh, obdaruje nekdanje novinarje in novinarske spake.

Muslimanom se jemljejo šole in cerkveno premoženje. Prosvedno ministrstvo se je poslužilo starega zakona iz leta 1912, ki proglašá muslimanske šole v južni Srbiji za — vojni plen, ter začelo muslimanske šole pretvarjati v srbske ali jih pa zapirati. Na drugi strani pa jemljejo drž. agrarni odbori kratkoma lo vakufska (muslimansko-cerkvena) zemljišča ter jih oddajajo srbskim občinam in srezom. Tako so v Skoplju, Kičevu, in Tetovu in vakofskega zemljišča napravili srezke nasade. Muslimanski zastopniki so se pritožili pri ministru ver, ta se pa sedaj pogaja z ministrom poljoprivrede.

Atentatorja Stejiča je kralj pomilostil, četudi vlada ni stavila tozadevnega predloga. Stejič je bil svojim bratniteljem prepovedal, prositi zanj milosti, češ, da se ob

najslovesnejših prilikah deli itak samo navadnim zločincem. Ministri sploh niso imeli namena predložiti Stejčiča v pomilostitev in ker ga je kralj kljub temu pomilostil, se smatra to od ene strani kot nekak nezaupnica vladi, drugi pa pravijo, da je to popolnoma neodvisna in osebna stvar vladarjeva.

Pregled vpisovanja v šole si pripravlja vsako leto naučno ministrstvo in letos so štatistični podatki dokazali, da je bil najmanjši vpis v prve razrede ljudskih šol med vsemi povojnimi leti. To prihaja od tod, ker se je v vojnem letu 1915-16 rodilo najmanj otrok in naučno ministrstvo se že pripravlja, da bo zaprlo večje število oddelkov, oziroma razredov ljudskih šol v raznih krajih.

Vpisovanje na drž. moškem učiteljskem v Mariboru se vrši za one dijake, ki so dovršili IV. razred gimnazije ali pa nastavni razred meščanske šole, v soboto, dne 1. julija od 8. do 12. ure, za vse ostale učence pa še le 11. septembra t. l. — Ravnateljstvo.

Beograd zida — Slovenija ne more! Mi vidimo, da se v Beogradu na vsakem oglu gradi nova hiša, nova palača. Baje je v Beogradu vloženih na tisoče takih praljenj za dovolitev novih zgradb. Pri nas v Sloveniji pa ne more graditi nove zgradbe noben trgovec, noben hišni posestnik, noben privatnik, ker naš centralistični Beograd eksploatira. Naš denar gre po žilah samo v Beograd, a nazaj ne pride več. Radi tega je pri nas nemogoče graditi nove hiše, gradi jih pa lahko centralistični Beograd. Dalje vidimo tudi, da stanovanjske komisije postopajo pri nas v Sloveniji čisto drugače, kakor v Beogradu. V Beogradu se lahko povišujejo stanarine, kakor se komu poljubi. Pri nas je pa to čisto drugače. Radi tega vidimo, da so vse naredbe, katere izdajajo ministri za socialno politiko, samo, kakor pravi Nemec, »Augenauswischerei«. Niso nič drugega, kakor to, da se postopa pri nas po čisto drugem receptu, kakor pa v centralističnem Beogradu.

Malaria v južni Srbiji. Ta nevarna in mučna bolezen je zelo razširjena po Makedoniji in protimalarična komisija, ki je bila poslana v te kraje, je ugotovila, da podpirajo to bolezen tudi slabe gospodarske razmere. V teh krajih niso regulirane vode, močvirja niso izsušena in zato se tudi toliko komarjev, ki širijo malarijo in jo prenašajo. V protimalarični komisiji so poleg zdravnikov tudi strokovnjaki in znanstveniki, ki preiskujejo vodo in zemljo ter izdelujejo predloge in načrte za izsušenje močvirja in regulacijo vod. Komisija ima svoj sedež v Skoplju, njeni člani so pa razdeljeni tudi na Bitolj, Tetovo in Ohrid, da se tako pregledajo razni kraji daleč na okoli.

Proti kugi. V Grčiji razsaja strašna bolezen kuga in da se ne bi prenesla na naše ozemlje, je osnovana v Gjevgeliju bakteriološka postaja z laboratorijem. To zdravniško obambno postojanko je ministrstvo za narodno zdravje v zadnjem času spopolnilo in enaka postaja se je osnovala tudi v Bitolju.

Spoj stranskih prog Hrvatske in Vojvodine. Naše ministrstvo prometa je odločilo, da se odredijo posebne inženirske komisije, ki naj bi sestavile predloge za spojitve vseh postranskih prog z glavnimi progami na območju Vojvodine in Slavonije. Te komisije naj tudi predložijo predloge in načrte novih mostov v teh krajih.

Pevskim zborom in pevcem! Dne 13. julija t. l. bo v Celju glavna letošnja prireditev Pevske zveze, združena z občnim zborom in pevskim nastopom. Za znižane vožnje smo že prosili pri južni in državni železnici, zato bo udeležba lažje mogoča tudi oddaljenejšim zborom in zastopnikom. Ta zvezina prireditev je ob enem okrožna prireditev celjskega pevskega okrožja. Vsi zbori, ki so včlanjeni pri nas in prideleni celjskemu okrožju so v smislu pravil dolžni sodelovati, in sicer zjutraj pri skupnem petju pri sveti maši, ki bo v glavni farni cerkvi v Celju ob 10. uri dopoldne, dalje pri skupnem petju popoldan in še samostojno z dvema pesmama pri popoldanskem nastopu. Za skupno petje ste dobili načrt gotovo že vsi. Na željo nekaterih zborov bomo peli pop. namesto Adamičeve: Tožba, Aljažev: Peričnik iz Moh. pesm. II. del, št. 10 in mesto Hladnikove: Pomlad, Sattnerjevo: Nazaj v planinski raj v Moh. pesm.

II. del, št. 57. Vadite se pridno! Nastop mora biti časten, pokazati mora moč naše pesmi in korak naprej. Vsak zbor mora poslati svojega zastopnika! Pevci! Če ne pride v Celje ves zbor, pridite posamezno, kdor le utegne. Vsa prireditev se bo vršila v veliki, krasno zidani koncertni dvorani »Union« nasproti kolodvoru. Agitirajte živahno za številno udeležbo! Posebno naša zelena Štajerska naj pokaže svojo organizatorično pevsko silo! Pevci, ki lansko leto niste mogli v Ljubljano, poletite letos v divno Celje, da povzdignemo čast naše pesmi — čast naše pevske umetnosti. Pripeljite s seboj tudi nepevce, da nas bodo slišali in se navdušili. Zbori, ki ne morejo nastopiti, pridite vseeno polnoštevilno! Zbori, ki bodo posamezno nastopili, naj javijo Pevski zvezi v Ljubljani vsaj do 8. julija naslove in skladatelje pesmi, število pevcev in pevk po glasovih in pevovodjo. Nastopiti smejo seveda tudi zbori izven celjskega okrožja, če se pravočasno priglase. Kdor želi skupno kosilo v gostilni, naj to tudi pripomni! Pevski pozdrav! — Odbor.

Okrožni referenti. Javite Pevski zvezi takoj, kedar in kje bodo okrožne prireditve; program in kateri zbori bo do nastopili!

Prostovoljno gasilno društvo v Slov. Bistrici proslavi dne 2. julija svojo 50letnico združeno s prvim občnim zborom mariborske gasilske župe. Obenem se vrši velika ljudska veselica na prostem. Vse priprave so v najlepšem teku. Gasilna društva in njih prijatelji se vabijo, da se udeležijo v mnogobrojni številni naše proslave. Na južni železnici je za člane gasilnih društev proti izkaznici domačega društva polovična vožnja. Opozarjamo še posebej vse goste, da se jim nudi najlepša prilika, da stopijo v stik s tukajšnjimi lesnimi trgovci. V Slov. Bistrici je zelo razvita lesna industrija, nahaja se tovarna za izdelovanje gumbov, tovarna za bakreno pločevino in žico, tovarna za bučno olje, tovarna za izdelovanje lesnih klincev. V okolici so vzorno obdelani vinogradi s priznanimi vini — Brantner, Pasji graben — konkurirajo s slavnim Jeruzalemčanom iz Ljutomerških gor.

Hmeljarsko društvo za Slovenijo priredi v nedeljo dne 2. julija t. l. po sv. opravi na Gornji Ponikvi pri Zalcu poučni shod, katerega se naj udeležijo vsi naši hmeljarji.

Iz Maribora.

Važni sklepi mariborskega kukovčevanja JDS pri naša »Tabor« v terek. Ako ne bomo imeli hvaležnejšega gradiva, si bomo ogledali malo in razkrili nesmisel teh »važnih sklepov«. Za sedaj samo opazko: reveži, volilci so vas že zapustili in sedaj kažejo vaši sklepi, da vas je zapustila tudi že vaša lastna pamet, koliko ste je še imeli.

Narodni dom, mariborski in njegova okolica je bil ob včerajšnji sokolski večerni veselici podoben z okolico vred bolj taboru divjih Indijancev, kakor pa zbirališču Evropejcev. Še čez polnoč se je godba z velikanskim bobnom, činelami in drugimi kričnimi instrumenti trudila, da proglasi tulenje in kričanje, pa ji ni uspelo. Upajmo, da današnji dež izbriše sledove dostojnega sokolskega vedenja z vogalov, sten in tratoarjev! Včerajšnja prireditev je zopet jasno pokazala, kam vodi ljudi Sokol s svojo »telesno in duševno izobrazbo«. — Kdor hoče našemu narodu pogubo, naj gre k tem ljudem!

Veliki plakati naznanjajo po voglih Maribora, da bo »Tabor« pričel objavljati v podlistku Kellermannov roman »Tunel«. »Novi čas« bo ta roman skoraj končal. Tako je »napredni« »Tabor« daleč za »klerikalnim« »N. Č.«. Ej, seveda, saj pod Špindlerjevim vodstvom brez plankarije ne gre, ker že prej ni šlo, kakor smo dokazali s celo vrsto člankov.

Premeščen je iz Maribora v Ljubljano državni viš. živinozdravnik Franc Pirnat, ki se tem potom pristrano poslavlja od vseh prijateljev in znancev, zlasti od naših zavednih živinorejcev ter jim pri odhodu kliče: »Bog živil!

25letnica mature. Vsi oni tovariši, kateri so pred 25 leti maturirali na mariborski gimnaziji, se vabijo na prijateljski sestanek dne 3. julija ob 7. uri zvečer na vrtu Narodnega doma.

G. Krepek je odložil, dokler se ne izčisti njegova za-

deva, vse strankine in društvene funkcije.

O krasni razstavi zavoda šol. sester prinesemo obširno poročilo prihodnjic, ker nam je došlo prepozno za to številko.

Razstava risb in ročnih del ljudske in meščanske šole še ostane odprta v petek in soboto od 8. do 12. in popoldan od 2. do 6. ure.

Pogreb smrtno ponesrečenega tretješolca mariborske gimnazije Antona Simončič iz Studenc pri Mariboru o katerem smo že zadnjič poročali, se je vršil pretekli petek ob zelo številni udeležbi. Poslovilni govor od tega pridnega mladeniča, ki je bil eden najboljših učencev v razredu, je imel č. g. profesor dr. Medved. Bodi mu zemljica lahka, potrtem staršem pa naše sožalje.

Fantovski večer. V petek, 30. junija točno ob 8. uri zvečer je v dvorani rokodel. pomočnikov, Lekarniška ulica, običajni fantovski večer. Ker so na dnevnem redu izredno važne zadeve, ki se tičejo vseh bratov članov, se prosi polnoštevilna udeležba. Pa tudi orlovski zavest in disciplina zahteva, da nihče ne izostane. Ob 7. uri pa se vrši istotam odborova seja, katere se naj odborniki udeležijo. Bog živil!

Dekliška ljudska in meščanska šola v Cankarjevi ulici priredi razstavo risb in ženskih ročnih del. Opozorimo posebno na izdelke v belokrajinskih vezeninah. Razstava je odprta v torek od 2—6 ure, v sredo in četrtek od 8.—12. ure in popoldne od 2.—6. ure.

K notici o veselici v Studencih je treba povdariti, oziroma popraviti, da na stvari ni prav nič slabega in da gospodu županu in požarni brambi ni prav nič očitati, ljudstvo se je pač vedlo, kakor je ob takih prilikah v navadi, pa tudi tu ni bilo nič nepostavnega, kar lahko tudi orožniki potrdijo.

Kongres Narodnega ženskega Saveza SHS se vrši dne 5.6. in 7. julija v Ljubljani. Savez obsega nad 200 jugoslov. ženskih društev in zastopnice teh društev se snidejo v Ljubljani, da se dogovore o smotrenem skupnem delu. Predvsem je na programu zaščita dece. Kdor se od članic Mariborskega ženskega društva namerava udeležiti kongresa, naj se nemudoma oglasi pri predsednici, da se jim preskrbi polovična vožnja.

Beograjska deca v Mariboru. V nedeljo, dne 9. julija bo prišla srbska deca, ki potuje po Sloveniji tudi v Maribor, kjer bo ostala tri dni. Vodi jih predsednik krajevne zaštite dece v Beogradu general Rašić, v spremstvu je pa tudi beograjski odbor za zaščito dece in mladeži. Beograščani prirede tu koncert, pripravljajni odbor jim bo pa napravil primeren sprejem in veselico na vrtu vojaške realke. Natančen vspeled sledi.

Osrednje društvo poštnih in brzojavnih uslužbencev za Slovenijo, podružnica Maribor vabi na dobrodelno vrtno veselico, ki se vrši pri vsakem vremenu v nedeljo, dne 2. julija 1922 na vrtu restavracije Gambirinus. Začetek ob 15. uri, konec ob 24. uri. Vstopnina 5 din. za osebo, otroci v spremstvu staršev so vstopnine prosti. Čisti prebitek je namenjen v podporo bolnih tovarišev, udov in sirot. Dobrodelno veselico našim somišljenikom prav toplo priporočamo.

Prva hrvatska štedionica, ki je začela te dni v Mariboru poslovati, je kupila stavbišča v Maistrovi ulici poleg okrajnega glavarstva, kjer bo postavila stanovanjsko hišo za svoje uradništvo. Z delom začne takoj. Ta banka, ki je prišla kot zadnja v Maribor, začne torej zidati, druge banke pa še spijo, izvzemši Zadržno gospodarsko banko, ki je materijal tudi že pripravila. — Radovedni smo, ali bodo starejše banke začele posnemati in zidati. Čas bi že bil.

Gospod župan Grčar grozi s kaznijo 2500 dinarjev in razglaša: Doznanlo se je, da gostilničarji in kavarnarji zapirajo goste po 22. oziroma 23. uri v svoje zadnje prostore, med tem ko zapirajo zunanje vhode lokalov. Opozarja se, da se bo vsak enak slučaj, kakor hitro se bo dognal, kaznoval z najvišjo kaznijo 2500 dinarjev globe.

Obrtniški zbor. Ob priliki pokrajinske razstave se bo v Mariboru vršil II. obrtniški zbor. Že danes prihajajo od vseh strani naše države številne prijave obrtnih društev, ki se korporativno udeležijo zobra. Zbor je za vse obrtništvo izredne važnosti, ker se bo razpravljalo o vseh perečih vprašanjih obrtništva. Pozivljamo vsa obrtna društva in zadruge, da se že danes prijavijo na ta velepomembni shod. Podrobnosti bomo še pravočasno poročali.

LISTEK.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(118. nadaljevanje.)

»Dobro! — Pomisli, Hipija! Suženj je pobegnil! Takoj moramo napasti palačo!«

»Vem!« je odgovoril Hipija mirno. »Toda Germani menjajo straže ob tem času, moji ljudje še niso pripravljeni in tudi tema še ni dovolj za napad!«

»Ti veš —?« je ponavljal Placid, bolj zdražen ko začuden nad hladnokrvnostjo svojega zaveznika. »Ti veš — in niti nisi pospešil svojih priprav! Ali tudi veš, da ima tisti slamatolasi barbar tvoje in moje življenje in življenje vseh tvojih tovarišev v svoji roki —? Ali veš, da se bo cezar kakor ranjen merjasec obrnil proti nam, če zasumi le najmanjšo senco nevarnosti? Ali veš, da nobeden izmed nas morebiti ne bo živel niti tako dolgo, da bi sedel k večerji, ki je tamle pripravljena? Iz česa pa si, človek, da mi tako mirno in hladno gledaš v lice, ko vendar med tem že smrt grabi za našimi vratovi —?«

»Jaz lahko samega sebe pograbim za vrat!« je dejal Hirpin z neomahljivo ravnodušnostjo. »Nisem vajen, da bi se bal nevarnosti, dokler je ne vidim. — Da je pobegnil barbar, to sem videl z lastnimi očmi. Jaz sam sem ga izpustil pred desetimi minutami, tamle zunaj, kakih sto korakov od tvojih vrat.«

Tribun je dvignil obrvi v neprikitem začudenju. »Torej še ni dospel v palačo!« je vzkliknil, bolj zase ko za tovariša.

»Gotovo, da še ni dospel v palačo!« je odgovoril Hi-

pija mirno. »Saj ti pravim, da sem ga še le pred kratkim videl tule. In celo v prav prijetni družbi!« je pridjal in se nasmehnil.

Izenadenje je za trenutek popolnoma razorožilo tribuna. Izgubil je oblast nad samim seboj.

»Z Valerijo —?« mu je ušlo. Pa komaj je izgovoril to ime, že je obžaloval svojo naglico.

Borbní mojster je nevoljno naježil obrvi. Dvignil je glavo in njegov glas je bil resnoben in strog, ko mu je odgovoril:

»Videl sem tudi gospo Valerijo pred eno uro. Ni bilo sužnjev pri njej, razen njenih domačih ljudi.«

Jeza, radovednost, negotovost, ljubosumje, sto nasprotujočih si čustev se je borilo v tribunovi duši. — Kaj ima ta ponosni gladiator opraviti v Valerijini hiši? In, — ali se morebiti Valerija sploh ne briga za sužnja? Kaj je torej vobče nameravala?

Opazil je tudi izpremembo na Hipiji, ko je izgovoril ime dražestne in nestalne dame. Ni bilo nemogoče, da je morebiti gojil nežna čustva do svoje učenke. — So-deč ljudi po svoji lastni pokvarjeni in zlobni naravi in dobro vedoč, kako naklonjene so bile rimske dame svojim učiteljem v mečevanju in rokoborbi, se tribun nikakor ni obotavljal, si narediti lastno sodbo o teh nežnih čustvih in njihovih uspehih —

Zasovražil je Hipijo, in to tembolj, ker bi utegnili bližajoči se dogodki prinesiti ugodno priliko, da bi se mogel iznebiti neprijetnega tekmeča. Marsikateri pogumni poveljnik je že padel, zadet v hrbet od svojih lastnih ljudi. In kdo bo preiskoval, kako in zakaj je našel zarotnik svojo smrt pri napadu na palačo cezarjevo!

Pri teh izdajalskih mislih pa je prijel svojega nasprotnika prijazno za roko in se mu je nasmejal.

»Ti si doma v zasebnih sobah vseh rimskih gospa, tako se mi zdi, — ti, bojeviti Apolon!« mu je rekel. »Am-

pak zares, sedajle ni čas za take malenkosti! Naš nocojšnji posel mora biti opravljen brez odloga. — Ako je prišel moj suženj do palače cezarjeve, moramo izpremeniti ves naš načrt. Želel bi si, da bi ga bil sunil med rebra in mrtvega ali živega pripeljal semkaj!«

»Ne bo nas motil!« je dejal Hipija hladno. »Moja beseda na to, tribun, za trenutek je dobro preskrbljen!«

»Kaj hočeš s tem reči —?« je vprašal Placid in peklensko veselje se je zablistalo v njegovem prepadellem obrazu. »Ali si si zagotovil njegov molk s kovino, ki z njo znaš tako radodarno gospodariti —? Zlato kupi molk le za trenutek, jeklo pa ga zagotovi za vedno!«

»Ne, tribun!« je odgovoril Hipija in se prostodušno nasmejal. »Predolgo že se skrivava po temi! — Povedal ti bom vso resnico! Tisti tvoj mladi orjak je za sedaj na varnem. Videl sem ga oditi z bledoličnim dekletom, v črno oblečenim, obljubil je, da jo bo spremljal do Tibera. — Bodi miren, nocoj ne bo mislil na nič drugega! Si-roka pleča ima, pa mah se ga še drži pod nosom! In možu mora osiveti brada, preden pusti takole lepo, mlado dekline in gre butat s svojo glavo ob zid — in če bi bil tudi zid cesarske palače —. Ne, tribun, za nocoj je na varnem, ti povem! Vsaj za dvanaest ur, če ne za več!«

»Z bledoličnim dekletom?« je ponavljal Placid, ki je še vedno mislil na Valerijo. »Kaj in kedo je bila? Ali si jo spoznal? Ali si govoril z njo?«

»Moji ljudje so mi pravili čudno zgodbo o nekem vozu z belimi konji, ki se je prevrnil na ulici, in o nekem dekletu, zavitem in zvezanim, ki so jo potegnili iz voza in za katero so se skoraj sporekli. Zares, da ne bi bili najeti za nocojšnjo noč in da ne bi bili prisegli — ti bi bil doživel v tem tvojem portiku par ljubeznivih pretepov!«

(Dalje prihodnjic.)

Pred ogledalom more vsakdo vsak dan opazati, kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za

lepoto: Fellerova »Elsa« pomada za lice, Fellerova »Elsa« Tanochina pomada za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad skupaj s poštnino 80 K,) Fellerovo »Elsa«-lilijno mleč

no milo, najboljšo »milo lepote«, 4 kosi poštne prosto 120 K. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatr št. 341, Hrvaško.

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU

pri „Belem volu“.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po

4 1/2 % oziroma do 5 1/2 %

od dneva vloge do dneva dviga. — Posojila daje na vknjižbo, poroštvo in zastavo. — Otvarja trgovske kredite pod zelo ugodnimi pogoji.

GALANTERIJO
DROBNARIJO
PARFUMERIJO
PLETARSKE IZDELKE
IN DRUGO

PRIPOROČATA

NA DROBNO

NA DEBELO

BALOH & ROSINA

MARIBOR, GRAJSKI TRG STEV. 3. 3-104* 18

Išče se za prevažanje peska za tri dni na teden 1 konja in hlapca brez voza. **Odda se** večja množina Splitskega cementa. Hitrozd, Maribor, Vetrinjska ulica 30. 276-277

MATIJA LAH
Maribor, na Glavnem trgu 4-5 255

prodaja trapistovski sir, vsakovrstno južno sadje in novo čebulo.

Prodajam 2 omari, 2 kuhinjski omarici, 1 umivalnik, 1 polico in 1 godbeni avtomat. Maribor, Aleksandrova cesta 49, Meden. 281

Posamezni pouk v knjigovodstvu v Mariboru, Strma ulica št. 7. 1-3 279

Išče se učenka iz poštene kmetijske hiše z dobrimi šolskimi spričevali v trgovino I. Traun, Ptujška Gora. 1-3 278

Borovnice in druge jagode kupuje trgovina Niefergal, Maribor, Koroška cesta 1. 1-282 2-27

Dražba v žrebčarni.

Da se zmanjša material za plemo se vrši v nedeljo, dne 2. julija t. l. ob 12. uri 30 minut popoldne prostovoljna dražba materiala žrebčarne ali kobilarne v Capuni (grof Jankovich). Na dražbi se bo prodalo 16 kobil, med temi 9 z žrebeti, 2 triletne, 3 dveletne, 4 enoletne žrebice, 2 triletne, 2 dveletne in 4 enoletne žrebčki. Izdražba tisti, ki največ ponudi proti plačilu v gotovini ter 50 K za vsako uzo.

Zveze vlakov:

Prihod iz smeri Osijek na postaji Capuna ob 11. uri 10 minut. Prihod iz smeri Zagreb, postaja Suhopolje ob 9. uri 30 minut. Odhod proti Osijeku postaja Capuna ob 2. uri 47 minut popoldne. Ob prihodu vlakov čakajo vozovi. Natančne sezname vsega materiala daje g. pl. Rossmanit, Radvanje, Maribor. 274

Naznanilo cenjenemu občinstvu!

Vsled preureditve svoje trgovine prodajam od danes naprej vse blago

20 odsto pod dnevno ceno.

Gospodje trgovci dobe še znaten popust.

Za obilen obisk se priporoča

5-7 253

Martin Stadler, trgovina z mešanim blagom
na drobno! Maribor, Vetrinjska ulica 26. na debelo!

Jabolčnik v sodih

(najmanj en polovnjak) prodaja

Vinarska in sadjarska šola v Mariboru. Počeni s prihodnjo jesenjo prodaja kvalitetnih vin v steklenicah (najmanj 50 steklenic).

Stroji za obdelovanje lesa

Turbine

Transmisije

Armature in sesalke

Zvonovi

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE

d. d. Ljubljana.

BAKRENE KOTLE

po 40 in 60 litrov vsebine, solidno izdelane, ima v zalogi

Metalokemika d. d.
Zagreb

Strossmayerova ulica št. 6.

Zahtevajte ponudbe!

1-6 431



Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/l. — Telefon 311. — Brzjavni: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banke d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banke d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

581

KONCERT gostilne „KOLO“

se vrši v nedeljo, dne 2. julija. — najboljša kuhinja, prisrčno vabljeni.

Svira znana godba „Oto Kralj“.

Prijatelji dobre vinske kapljice in **Valentin Glušič, gostilničar, preje Friedau.**